

Konvencija J. R. Z. v Clevelandu.

ZAPISNIK III: ZBORA J. R. Z. V CLEVELANDU, O.
(Nadaljevanje.)

Centralni upravi oziroma zakonodajci naj bi bile odkazane zlasti:
a) Zunanje zadave političnega in gospodarskega značaja; znanje zastopstva in občevanje s tujimi državami; sklepanje političnih in trgovskih poslovnih stik z eventuelno zvezo narodov;
b) Narodna obramba;
c) Carinske in trgovske zadave;
d) Obrt, industrija, združljivost; rude, gozdovi, vodne sile in prirodna bogastva sploh;
e) Denarni zadevi, državna banka in bančno nadzorstvo;
f) Državni davki;
g) Železnice, državne ceste, paroplovba in prometna sredstva sploh, izvzemski lokalne železnice in pote;

h) Pošta, brzovoj in telefon;
i) Kazensko in civilno pravo; višja in trgovska sodišča;
j) Višje šolstvo in temeljni načela ljudske izobrazbe;
k) Javna higijena in zdravstvo;
l) Delo in socialno zakonodajstvo;
m) Potjedelstvo, kolikor ne nasprotuje posebne krajevne razmere centralnemu ukrepom.

CENTRALNI PARLAMENT.

1. Centralni parlament oskrbuje vse državno zakonodajstvo in kontrolira eksekutivo, ki mu je z vsem svojim aparatom odgovorna.

2. Sestavljen je iz toliko članov, da odpade na petindvajset in sosedov po en poslanec. Legislaturna doba znaša štiri leta. Iz svoje srede voli takoj odsekov, kolikor je potrebno za redno in uspešno upravljanje vseh poslov. Glavni odsek, ki naj šteje najmanje petindvajset članov, izvoljenih iz vseh strank po proporciji je permanenten in fungira ob strani eksekutive kot vladni svet. Ta določa, kdaj se snide parlament, ki ga sklicuje njega predsedstvo; sklicati ga pa mora tudi, kadar zahteva to ena petina vseh poslancev, ne glede na redna zasedanja, ki se zakonito določijo.

3. Eksekutiva more ic tedaj razpustiti parlament, če je v važnem vprašanju med njo in parlamentom nastal nesporazum in odobri ljudstvo s splošnim glasovanjem razpust. V tem smislu se morajo razpistiti volitve za nov parlament najpozneje dva tedna po razpustu in izvršiti se morajo najpozneje osem tednov po razpustu.

4. Volilci lahko odpoklicajo poslanca, če sklene tako nadpolovična večina njih s splošnim glasovanjem. Najkasneje osem tednov po odpokliciu se morajo izvršiti nadomestne volitve.

CENTRALNA EKSEKUTIVA.

1. Na čelu eksekutive stoji predsednik, ki ga voli narod potom direktnih volitev za dobo štirih let, obenem s člani centralnega parlamenta. Pomaga mu kabinet, katerega člane, strokovnjake, imenuje sam. Predsednik in vsi člani kabimenta so odgovorni parlamentu. Vsak član kabimenta mora odstopiti, če mu izreče večina parlamenta na sklepni seji nezaupnico.

2. Če pride predsednik v konflikt s parlamentom in ta mu izreče nezaupanje, ima pravico apelirati na volilce, ki izreče svoje mnenje s splošnim glasovanjem. Če sklene večina volilcev odpokliči predsednika, se voli naslednik za dobo do približnjih splošnih volitev.

POKRAJINSKA AVTONOMIJA.

Ustavodajna skupščina določi zadave, ki odpadejo v kompetenco pokrajinske uprave. V teh zadavah so pokrajine popolnoma avtonomne.

Vsaka pokrajina ima svojo zakonodajo in eksekutivo analogno državi.

Za pravice in dolžnosti pokrajinskega parlamenta in eksekutive veljajo enaka načela kakor v državi.

OKRAJI.

Pokrajine se razdele v okraje za uspešnejše opravljanje administrativnih poslov. V določenem okvirju so avtonomni. Vse posle vodi od ljudstva izvoljeni okrajni svet, ki voli svojega načelnika.

Za delitev v okraje naj se jemije gospodarski značaj krajev v poslov. Če se ta značaj tekom časa spremeni, se okraji lahko na novo razdele, kar odloči ljudstvo v prizadetih okrajih s splošnim glasovanjem.

OBČINE.

Občine uživajo popolno avtonomijo v vseh zadavah, ki niso pridržane državi, pokrajinam ali okrajem, podjetja služba je občinska zadava. Upravo vodi občinski svet, ki izvoli iz svoje srede župana. Občinski svet voli ljudstvo občine s splošnim glasovanjem.

VOLITVE.

1. Volilno pravico v Jugoslaviji ima vsak državljan brez obzira na spol od dovršenega dvajsetega leta za vse javne zastope.

2. Pasiivno volilno pravico ima vsak državljan — moški in ženske — od dovršenega petindvajsetega leta.

3. Vse volitve so tajne. Ustavodajna skupščina je poklicana, da sklene zakone, ki zavarjuje popolno svoboudo vsakega volilca in kazni za vsako eventualno kršitev volilne svobode. Vse volitve, izvzemski nadomestne, se vrše ob enem času. Volilni dan je državni praznik.

4. Votlinski katastri za državo, pokrajine in za okraje in občine, ki stejejo najmanje trideset tisoč prebivalcev, se sestavljajo po pokličih. Voli se na podlagi teh katastrof tako, da odpade na enako število volilcev vsakega katastra enako število zastopnikov. Vse volitve so proporčne, tako da dobi tudi manjšina zastopnike po razmerju svoje številne moči.

IZBORAZRA.

1. Vsak državljan ima pravico do vse izobrazbe, ki je primerna njegovim sposobnostim. Peček v vseh javnih šolah, vštevki vsečnilična in druge visoke šole, budi brezplačen; to velja tudi za dodajanje vseh potrebnih učnih sredstev.

2. Šolska obveznost traja do osmnejšega leta za oba spola.

3. Vsaka občina, pokrajina in država ima svoj šolski svet, izvoljen od ljudstva, čigar naloga je na podlagi zakonov pospeševati ljudsko izobrazbo in podajati zakonodajam primerne predloge za zboljšanje pouka, razširjenje izobrazbe, ustanavljanje novih šoli itd. t. d.

CERKEV.

1. Cerkev je ločena od države. Vsako versko preprčanje je svobodno. Kršitev zakonov v imenu vere podlegajo enako pravnim dolobram, kakor enake kršitve brez poziva na vero. Duhočniki, naj pridajo katerikoli cerkv, ne morejo biti nobetniji na javnih šolah. Verski peček je izključen iz javnih šol. Opravlja se lahko v cerkvah, toda nihče ne sme biti prisiljen nanj.

2. Vsaka cerkev se mora sama vzdrževati in ne more dobivati podpore od države, pokrajine, okrajev ali občin.

CIVILNE SVOBODE.

1. Svoboda misijenja in besede mora biti zajamečena.
2. Svoboda tiska, zdrževanja in zhodovanja je nedotakljiva. Cenzura se ne sme uvažati pod noheno pravico.
3. Poštno razpolaganje časopisov je pretočno pristojibin:

(Dalej prihodnjih.)

PROSVETA

Inozemstvo.

Strajk mestnih pisarjev v Berlinu.
Berlin. — V sredo je zastavalo 15.000 pisarniških uslužencev v mestnih uradih za višjo plačo. Delo v vseh uradih je počival. Prizadet je tudi biro za distribucijo listkov za kruh, mleko, maslo in meso ter mestne hraničnice. Uslužbenici so organizirani.

D'Annunzio apelira na Clemente Cesari.

Pariz. — Gabriele d'Annunzio je posiljal brozajkovo Clemenciju, prosil ga, da naj pridobi ostale zaveznike, za svobodno luko na Reki. Dalje pravi, da je sestavil oklic na Jugoslovane in Italijane, da naj pripoznajo Reki njene pravice. Oklic, ki bo raznesen na croplanih, poziva oba naroda, da naj "ohranita prijateljsko vez, ki je začetenata s krvjo."

(Kaj je s komedijantskim posnikom? Ali se je spremljeni? Opur.)

Slezija se pripravlja za sprejem ameriških čet.

Berlin. — Načelnik ameriške vojne misije je obvestil krajevne oblasti v Sleziji, da naj pripravijo prostore za ameriške častnike in vojake, ki pridejo tja enkrat v prihodnjih dveh mesecih. Ameriške čete bodo okupirale gorivo Slezija v družbi s četami drugih zaveznikovih držav za čas, ko se bo tam vrnil plebiscit.

Haase ima zastrupljenje krvi.

Berlin. — Hugo Haase, vodja neodvisnih socialistov, ki je bil zadnji teden napaden in obstreljen na potu v narodno skupščino, je zdaj v slabšem položaju. Pojavilo se je zastrupljenje krvi in zdravnik, ki ga imajo v oskrbi, so poklicali na pomoč špecialiste.

ZADAVIMO SOVJETSKO DRŽAVI PUBLIKO! JE KLJUČ IMPE- RIALISTOV.

Nadaljevanje s 1. strani.
be socialno revolucion v Rusiji, a končno so se poslušali največje familije: mobilizirati hočejo tudi neviralne države za svojo zločinsko kampanjo. Ruska proletarska republika je danes v veliki nevarnosti, kajti vsi nadčloveški napadi ruskih delavcev in kmetov mora enkrat omagati proti združeni kapitalistični sili vsega sveta."

London, 17. okt. — "Times" je dobil poročilo, da so angleški pomorski osvojili trdnjavo Kronštat v bližini Petrograda. Vsa sira angleškega bojnega brodovja na Baltiku se pripravlja na generalni napad na Petrograd.

Iz Moskve je prišla brezična brozajkova, da so sovjetske čete rekoncipirale Kijev v Ukrajini. Dotična vest se glasi: "Dne 15. t. m. smo vzele Kijev z naskokom. Sovražnik je bil tako zmečan, da vodil neprisčakovane napade, da ni mogel uti na levi breg Dnjeprja in pobegnil je v neredu proti severu."

Sovjetska armada je pričela ofenzivo v okolišu Voroneža in Denikin, sam priznava, da so njegove čete naleteli na hrd odpor. Najhujši boji se vrše okrog Kijeva in Mogilev; v okolici zadnjega mesta poničajo boljševikom Ukrajinci pod vodstvom generala Petljure.

Kodonj, 17. okt. — Letska vladava se je vrnila v Rigo, kar pomeni, da je mesto varno pred nadaljnimi napadi rusko-nemških čet. Letske čete so prekorale reko Dvina na obe strani Rige in vrgle sovražnika nazaj.

Berlin, 17. okt. — Nemška vladava je odgovorila zaveznikom glede na zahteve, da se mora Goltzova armada umakniti iz baltiških dežel. Odgovor se glasi, da je bil general Goltz odpoklican in da Nemčija nima najmanjega namenja napasti katerokoli državo ob Baltiku ali rusko ljudstvo. Vlada je tudi prepovedala nemškim vojakom vstop v rusko armado.

Omsk, 17. okt. — V Sibiriji je pričel razsajati legar in žrtve te bolezni so ogromne. Od 1. julija t. l. je pričetil več kot 40.000 oseb.

Kodonj, 18. okt. — Iz Kovna poročajo, da je na Litvinskem proglašeno občedno stanje in litvanska vlada je odredila mobilizacijo treh letnikov proti monarhističnemu Rusom in Nemcem. Polkovnik Vižerkolis, povelenik ruskih monarhističnih čet, je izdal

oklic na Litvinco, da se naj pridružijo siam stare Rusije, ako ne, da bodo smatrani za "izdajalec".

SLOVENKE POZOR!

Slovenec se želi seznaniti s Slovensko v starosti od 30 do 40 let v svrhu ženitve. Če katero veseli, naj se oglaši pisorno ali pa osebno na naslov: Joseph Žabkar, 2124 So. Ashland ave., Chicago, Illinois.

ZENITNA PONUDBA.

V svrhu ženitve se želim seznaniti s slovenskim mladeničem, ali vedovecem v starosti od 30 do 40 let, vendar pa ne smi imeti nobenih otrok, mora biti minčega in dobrega značaja in hladnokrvnega. Jaš sem vedova, imam 3 otroke od 4 do 14 let stare. Katerega veseli in misli resno, naj pošlje svojo sliko. Tajnost je jamčena. Piše naj na upravo lista "Prosveta", 2657 So. Lawndale ave., Chicago, Ill.

NAZANILLO.

S tem naznanjam vsem članom društva J. S. K. J. S. D. P. Z., S. N. P. J. in K. K. P. D., da se bude vrsila skupina SEJA za Slovensko-hrvatski Narodni dom dne 19. octobra t. l. točno ob 1. uri po pooldni. Na ti seji imamo reči več zelo važnih stvari, imeli bodočno tudi račune od zgoraj omenjene za dom. Torej uljudno prosim vse pridite k seji, da ne bo potem nepotrebnega prerekanja. Toliko v pojasnilo vsem članom omenjenih društva. Torej še enkrat vse sej. Z bratiskim pozdravom Stephen Kopriva, tajnik. Hostetter, Pa.

Delavce potrebujemo
Visoka plača, stalno delo, zanesljivo in pri Superintendent, Pittsburgh Forge Iron Co., North Side, Pittsburgh, Pa.

V ODGOVOR PROHIBICIJI!

KUKAJ SAM DOMA! Iz načega izvrstnega Malta in hmelja načelno so se poslušali največje familije: mobilizirati hočejo tudi neviralne države za svojo zločinsko kampanjo. Ruska proletarska republika je danes v veliki nevarnosti, kajti vsi nadčloveški napadi ruskih delavcev in kmetov mora enkrat omagati proti združeni kapitalistični sili vsega sveta.

Frank Ogiar, 6401 Superior Ave., Cleveland, Ohio. Za Collinwood sprejema paročila Matt Petrovich Candy Store, 15617 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio.

DELO DOBI

dobro izvelban in učen črkostavec na roko v tiskarni ENAKOPRAVNOST. Dobra unikna platen. Stalno delo. Za vse nadaljnja pojasnila se je obrniti pismeno ali telefonsko do Karl Kotnik, 6418 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Potrebujemo delavce in posamežce za delo v kamenolomu.
Mi smo prvovali zgraditi hišo za delavce in jim prekrivimo stanovanja za časno. Budi hiša društva, ki bi imeli ljudi na hrani (board). Plaćamo do tonečate, zasluži ne \$4.00 do \$8.00 na dan, mi prekrivimo orodje. Pridite načrtnost na delo z M. & O. R. R. ali pa s poučeno kar do East St. Louis, do The Columbia Quarry Co., Columbia, Ill., ali pa piste na: Pasquale Gianni, 710 Fullerton Bldg., St. Louis, Mo.

THE ST. LOUIS MALLEABLE CASTING CO.

7800 N. Broadway,
St. Louis, Missouri

Potrebuje do 40 litarjev.

Cista zdravstvena tovarna, nobenih delavskih nerodov, delo od kosa. Delavci zaslužijo po \$7.00 do \$12. na dan. Mi potrebujemo molderje za delo pri benču in skyizer litarje, delo skozi vse leto. Nikdar ne stojijo tovarna. Samej lahko dobre hrano in stanovanja. Življensko stanje boljše tu kot pa na vzhodu.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.



Podpora Jednoti.

Incorp. 11. januaria 1907
v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 So. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Kakšno je dandanes življenje v Mehiki?

Ali bi bila tuja intervencija deželi v korist ali zlo?

(Spisal Jože Žnidarsič,
(Konec.)

Vzemite stvar dobesedno, da ne preteče niti teden, da že pretira je ne rečem dan, da se ne bi pojavi vsaj ena tativna ali poverjenje, ki prekaša 100 ali 200 tisoč pesov, pa tudi več; danes je pri državnih železnicah, jutri v višjem vojaškem uradu ali na colini, ali pri osrednjih državnih ali občinskih blagajnih, ali pri telegrafu, pošti, z eno besedo, kjerko pri vladnem denarju. Tisti dan, ko se stvar razkrije in se par dni kasneje, nastane grozen vrišč in tujenje po časopisu in na ulici se nikdo ne pogovarja o drugem, kot o novi nesramnosti. Čez teden dan pa se stvar že malo pomiri, občinstvo se je že naveličalo čekati venomer eno in isto, izmed časopisov so nekateri kratkomalo umolknili, drugi pa začeli stvar razlagati na čisto drugi način; če pa še vič kak maleček na dolgo in široko, se pa zanj itak nihče ne briga, temveč se ga enostavno prezira. Kako si razlagate to nenačno izprenembro? Prvi dan se je izdelelo, da je bil odstavljen in aritetan gospod glavnega ravnatelja državnih železnic, ker je baje poveril nad \$200.000 — iz železniških fondov! Ta visoki gospod, ki je bil že večer nad vse spoštovan in vplivna oseba, pozove takoj najboljšega advokata sebi na pomoč. V intinem povoru mu najbrž zaupa, da je stvar le več ali manj tako, kot pričovedujejo: "Ali pamet, advokat, tu imam 50.000. — na roko in gie, kako se stvar završi?" Advokat, modra glava, zamasi najprej z \$10.000. — prekrivava usta raznum časopisom, z drugimi 10.000. — pa izposiljuje kavejško svobodo svojemu zastopancu. Vi se morda želite, da 10.000. — garančije zadostuje proti obtožbi za 200.000. — ! Jaz ne vem, to morda ni povod mogoče, a tu v Mehiki je! Komaj se čuti pošteni gospod zopet na prostem, pa hajd v drugo sukujočo, na glavo drugi klobuček, brkeje poc — pa hitro čez mejo z ostalimi 150.000. — , od kjer se smre nadaljnemu sodnemu postopanju.

pridruži takoj prvemu revolucionarnemu klubu onstran meje in dančno čaka, da zmaga nova revolucija, se holj "demokratična" kot je bila prejšnja in z upom, da će je bil prej samo ravnatelj železnic, bo pri novi vladi vse finančni minister.

Tako so se stvari godile, odkar sem v Mehiki in in niti najmanjšega znamenja, da bi se kdaj obrnila na boljše; nasprotno, situacija je dan za dan slabša v vsakem oziru. Ne vidim popolnoma nobene možnosti več za rešitev od znotraj, ker ni jedra, iz katerega bi se moglo izeliniti resilno drevesce. Zato pa, ne meneč se za to in one predsodke, temveč sodeč stvar iz popolnoma nepristranskega, zgorj univerzalno-humanitarnega stališča, odgovorite vi sami na kočljivo vprašanje, ki sem je zastavil takoj v začetku: "Bi bila poštena tuja intervencija krasni in prirodno bogati, a po lastnih sinovih razdejani in moralno tako silno propali Mehiki v zlo ali korist!"

Mehika, v septembru 1919.

Opomba. Ker bi znabiti koga zanimalo, hočem h koncu na krateko pripomniti še sledče: nobenemu izmed naših rojakov ne svetujem, da bi prisel sem za delom, najmanj pa še v sedanjih časih nasprotno pa, če bi koga veselilo, ki ima malo denarja na razpolago (vsaj od 3000. — dolarjev naprej), si pa tu z malim trudem in lahko pomaga do boljšega življenja in v kratkem podveji ali potroji svoj denar. Stvar je namreč ta: Z ročnim delom se tujci nikdar ne bomo mogli kosati s tukajnjimi. Indijanci radi njihovih skrajno skromnih zahtev za življenske potrebe, istotno kot se oni ne morejo kosati z nami, kar se tiče intelligence, delavnosti in vstajnosti, kadar pričemo kakorškoli podjetje.

V Angliji molijo za Wilsona.

London. — Po vseh luteranskih cerkvah širom Anglije duhovniki molijo za Wilsona, da bi kmalu okreval.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Položaj v Dalmaciji: italijanska propaganda na Japonskem.

Belgrad, 10. okt. — (Kabinet inform., biroju SHS v Washingtonu). — Na otoku Lastovu (Lagosta) se italijanske okupacijske oblasti aretirale dva dijaka Bartola Antica in Ivana Pronića, popa Petra Santića in Anta Seljanica in Anta Glumea. Zadnji se je bil malo preje vrnil iz Italije, kjer je bil in interniran devet mesecov in izpostavljen mučenju v podzemeljski jelič, vseč česar je nevarno bolan.

Iz Splita poročajo: Glavni štab italijanskih okupacijskih čet, ki je bil doslej na otoku Kerčeli, se je preselil na otok Vis z večjim delom vojaštva; na Kerčeli je ostala majhna italijanska posadka. — Z namenom, da se v Zadru ponovi ista komedija, ki jo je d'Annunzio odigral na Reki, so zadarski talijanski pričeli agitacijo po vseh v okolici Zadra in Knina. Dr. Krekič, ki je nekaj časa rezerviral, je pričel zbirati okrog sebe pokvarjene elemente. Plaćeni agenti obiskujejo vasi in hvalijo "blagostanje pod italijanskim upravo." Dne 8. oktobra so pričevali v Zadru prihod prostovoljev, ki jih je imel pripeljati Pepino Garibaldi iz Italije in z Reke, kjer se zbirajo v "brigadi zadarskih prostovoljev" in katerih deviza je "Zara o la morte" (Zadar ali smrt). Z vsako ladjo je prišlo nekaj teh prostovoljev.

Washington, 15. okt. — (Info. biro SHS). — Iz Tokija smo prejeli poročilo, da so Italijani pričeli živahnog agitacijo v japonskih listih v korist svojih zahtev. Dr. Krekic, ki je nekaj časa rezerviral, je pričel zbirati okrog sebe pokvarjene elemente. Plaćeni agenti obiskujejo vasi in hvalijo "blagostanje pod italijanskim upravo." Dne 8. oktobra so pričevali v Zadru prihod prostovoljev, ki jih je imel pripeljati Pepino Garibaldi iz Italije in z Reke, kjer se zbirajo v "brigadi zadarskih prostovoljev" in katerih deviza je "Zara o la morte" (Zadar ali smrt). Z vsako ladjo je prišlo nekaj teh prostovoljev.

Washington, 15. okt. — (Info. biro SHS). — Iz Tokija smo prejeli poročilo, da so Italijani pričeli živahnog agitacijo v japonskih listih v korist svojih zahtev.

Reakcija na robu groba v Jugoslaviji.

List "Raduljike Novine", ki izhaja v Belgradu, je prinesel naslednji članek, v katerem opisuje tamšnje razmere z ozirom na politično organizirano ljudstvo:

Črna reakcija nadaljuje svetovno razbojniški pohod. Ko je izvršil svoj napad na našo organizacijo v Bosni in Vojvodini, zatrla naše liste in pometala sodruge v Ječe v Sarajevu, Novem Sadu, Bečkerku in Zagrebu, je policija zopet vdrila vstanovanje dr. Sime Marovića in Filipa Filipovića ter premestila vse misleč, da najde kak "veleizdajalski" spik ali knjigo. Razumno, da pri tej preiskavi ni našla ničesar, toda kljub temu so naši sodrugi bili aretirani ter odvedeni v zapor v Zagreb.

Mi najenergičneje protestiramo proti temu ponovnemu nasilju. To delovanje reakcionarjev presega že vse meje. Kajti na ta način se gajijo vse zakoni in ustavne pravice državljanov, svobodno izraževanje svojih misilj in idej. Bojijo se boljevizi, toda ne spregledajo, da ga ravno sami vpeljavajo. V Ječe mečejo socijaliste samo iz tega vzroka, ker se nazivljajo tako. Uvajajo sodna postopanja proti socialistom, da bi diskreditirali najmočnejšega nasprotnika in na ta način saj formalno dobili kako pretvero, da opravičijo nasilje. S tem hoče odvrti pozornost prehivalcev od svojih napak na druge, da bi sami ostali "čisti". Ker izprevidijo, da se je takoreč ponosrečilo narodno jedinstvo, pričenja veleizdajniške procese. To je vse v duhu reakcije in kadar je bila na robu propada, je reakcija vedno delala po tem načrtu. Ko je izgubila vsako pozitivno vrednost in nima nobene zaslombe pri ljudstvu, tedaj se poslužuje bajonetom, kateri edini so še ostali zvesti. To je se zadnje sredstvo, katerega se poslužuje reakcija, lepa za vse drugo in tako drvi v svojo propast. Kajti na bajonetih ni mogoče sedeti. Iz tega sledi, da je naša reakcija na robu groba in smrt ji vidi na vratu. Pripravimo se, da jo bomo dobro pokopali.

Pogodba med avstrijsko republiko in Jugoslavijo, glede menjavanja blaga. Ravnatelj nemško-avstrijske pomoči urada Kopppstein je izjavil o pogodbi sledče: Že ob začetku o pogodbi sledče: Že ob začetku o pogodbi nam je Jugoslavija naskazala 500 vagonovalne. Prvi kontingenti, ki se določeni pa pogodbi so: 1300 vagonov moke za kruh, 900 vagonov moke za kruh, 2000 vagonov bankovev.

Pogodba med avstrijsko republiko in Jugoslavijo, glede menjavanja blaga. Ravnatelj nemško-avstrijske pomoči urada Kopppstein je izjavil o pogodbi sledče: Že ob začetku o pogodbi nam je Jugoslavija naskazala 500 vagonovalne. Prvi kontingenti, ki se določeni pa pogodbi so: 1300 vagonov moke za kruh, 900 vagonov moke za kruh, 2000 vagonov bankovev.

Novi denar. Iz Pariza se prihodi dne 1. novembra v Beograd tretji transporti državnih bankovev. Bankovev se tiska tudi v Zagrebu in Pragi. Dosedaj je natisnjeno 1200 milijonov bankovev.

POTOP.

Zgodovinski roman

Spiriti H. Stančićev, Poslovani Podravski.

(Stančićev)

"Tako bo in tako mora biti in v tem mi pomaga Bog in vsi svetniki, ker jaz želim le srečno domovini."

"Sveti knez, moj razum ne zapade vseh teh želi!" zakliče Kmitic.

"Samo po sebi se razume," nadaljuje Radivil takor samsebi, "da Jana Kazimira Svedje ne zapade s prestola, marveč mu pusti Mazovje in Maio Poljsko. Bog ga ni obdaril s potomci in koga izvolijo za kralja, ako hočejo ohraniti daljšo življo z Litvo. Poljaki ne morejo pozvati na prestol nikogar drugega razen njega, ki bo takoj vladal. Slep je, kdo ne vidi, bedak, kdo tega ne razume. Veliki Bog, pomagaj mi rešiti to deželo Teh in vsem krščanstvu na hvalo!... Daj mi pa tudi ljudi, ki bodo razumeli mojo misel ter mi pomagali izvesti naknadno!..."

Pri teh besedah sklene knez ruke ter dvigne oči kvíšku.

"Ti me vidiš! Ti me boš sodil!..." zakliče.

"Sveti knez!" zakriče Kmitic.

"Pojdi!... Zapusti me!... Vrzi mi bulavo pod noge!... Prelomi svojo pršego!... Imenuj me izdajico. Naj v tej trnji kroni, kateri mi polagajo na glavo, ne manjka nobenega trma! Pognite deželo; odpalnite roko, ki jo more rešiti, ter pojrite na sodbo božjo!... Tam naj vas sodijo."

Kmitic pada na kolena pred Radivilom.

"Sveti knez!" zakliče, "oče domovine, rešitelj, pri vas ostanem do svoje smrti!"

Radivil mu položi roki na glavo in znova nastane molčanje... Samo čuk je neprestano skoval na stoplu.

"Vse dobija, česar si želi!... reče knez slovensko. Ničesar ti ne uide, pač pa doseže več nego sta ti voščila oče in mati. Vstanji bodoči veliki hetman in vojvoda vilenski!..."

Nebu je jelo svatiti.

I.

Gospod Zagloba je bil že precej vinjen, ko je zalcial groznuhetetu trikrat zaporedoma besedilo "izdajalec". Toda čez eno uro, ko se mu je skadilo že vino iz glave, ko je bil zaprt z obema Skretuskima in Volodijevskim v kejdanski ječi, je spoznal nevarnost, v katero je pahnil sebe in svoje tovariše ter se grozno prestrašil.

"Kaj bo sedaj?" je vprašal in gledal z mračnim pogledom malega viteza, v čigari težko roko je stavil vse svoje zaupanje.

"Naj jih vrag vzame! Meni je že vseeno!" je odvrijnil Volodijevski.

"Doživimo se take čase in tako sramoto, o kateri doslej še nihče ni slišal," reče Jan Skretuski.

"Dobro, če jih sploh doživimo," odvrne Zagloba "potem vsaj lahko služimo drugim v dober vzglad... Toda če jih doživimo — to je vprašanje!"

"Groznog, pregrazno in neverjetno!..." oglaša se Stanislav Skretuski. "Kje se je doslej še pripetilo kaj podobnega?... Rešite me, gospodje, ker čutim, da se mi že meša v glavi... Dve vojni imamo, tretja je kozaška... a poleg tega že izdajstvo, sično nalezljivi bolezni, pa Radivil, Opalinski, Grudinski in naposred Radivil. Očvidno se bliža že konec sveta in dan poslednje sodbe! Naj se zemlja odpre pod našimi nogami! Se ob pamet pridem, pravim vam!"

Z rokanom se primre za tilmik, in hodi semterje po ježi, kakor lev, ki je zaprt v železni kletki.

"Mar naj začnemo moliti, kaj?" vpraša čez nekaj časa.

"Dobrotljivi Bog, usmili se nas!"

"Pomiri se, gospod!" reče Zagloba. "Prezgodaj si začel obupavati."

Stanislav Skretuski stisne nakrat zobe, ker ga je pograbila jeza.

"Da bi bili vas nulli!" zakriče na Zagloba.

"Vi ste nasvetovali, da smo šli semkaj k temu izdajalcu. Bog, da vajn oha doleti kazen!"

"Zavedi se, Stanislav!" reče strogo Jan.

"Nihče si ni mogel predstaviti tega, kar se je bilo zgodilo. Trpi in molči, kakor trpimo mi, ter pomni, da smo sedaj tukaj, in ne kje drugje... Usmiljeni Bog, ne usmili se nas, marveč nesrečne naše domovine!"

Stanislav ne odgovori ničesar, le obupno vije roke.

Henry J. Schnitzer State Bank

ENA NAJSTAREJŠIH BANK, KI STOJI POD STALNO DRŽAVNO KONTROLU

RAZPOŠILJA DENAR NA VSE KRAJE S POLNO GARANCIJO.

PRODAJA VOZNE LISTKE ZA VSE ČRTE PO ORIGINALNI CENI.

IZVRŠUJE VSE ZADEVE V STAREM KRAJU

KI ŠELO POTOVATI V STARO DOMOVINO, KI ŽELO POSTAVITI DENAR ALI KATERI IMAJO OPRAVITI KATEROKOLI ZADEVE V STARO DOMOVINO, NAJ SE OBNEJO NA NOVO BANKO, KI SLUŽI SVOJIM ROJAKOM ŽE PREKO 2 LET V POPOLNO ZADOVOLJSTVO, POSENTO IN SIGURNO.

VSESTRANSKA NAVODILA IN POJASNILA DOBI VSAKO TAKOJ

v materskem jeziku.

HENRY J. SCHNITZER STATE BANK

141 Washington Street

New York, N. Y.

POZIV!

Podpisani pozivljam osebo, ki mi je pisala pismo oziroma list brez vasega podpisa, da se naj izglasí s polnim imenom, ker ako ima dobre in poštene namene, se gotovo ni treba skrivati, temveč se naj ojača in naj se podpiše, da bom vedel s kom imam opraviti.

Drugače ga smatram za strahopetneča. Na plan, ven iz brioga s polnim imenom, da bom vedel s kom imam opraviti, sicer sem prisiljen smatrati to za neznačajno in za osebo, ki nima dobre ugleda pri poštenih ljudeh.

Tony Počervina, P. O. Box 289, Cuddy, Pa.

Stanislav ne odgovori